

SEKTORE ANITZEKO INDUSTRIA-ENPRESA TXIKI ETA ERTAINETAN ZIRKULARTASUNA ETA DESKARBONIZAZIOA BULTZATZEKO TRESNAK

Posted on 10/12/2024 by Naider

Heldutasun zirkularreko profilak eta trantsiziorako ibilbide-orriak erabiltzea. CICLO: Circular Business Profile & Circular Roadmap tresna ETE Zirkularren deialdiaren bigarren edizioan hautatu dute; Eusko Jaurlaritzaren ekonomia zirkularreko berrikuntzarako laguntzak 2023an.

Ekonomia linealetik zirkular batera

Eskala handiko fabrikazioa, baliabideen kontsumo mugagabea eta kontsumo-ziklo laburrak izan dira sistema ekonomiko eta produktibo unibertsalak bi mende baino gehiagoan izan dituen parametroak. **Eredu lineal hori ez da eraginkorra izan, eta planeta bere gaitasun fisikoaren mugara eramaten ari da.**

Azken urteetan, testuingurua: | 1 | ekonomikoa (2008ko finantza-krisia lehenengo eta ondorengo gaixoaldiak ondoren); | 2 | sanitarioa (COVID-19aren pandemia); | 3 | geopolitikoa (Errusiak Ukrainari egindako inbasioa eta munduko ezegonkortasuna) eta | 4 | ingurumenekoa (baliabideen eskasia, kutsadura atmosferikoa edo berotze globalaren azelerazioa), ekonomia zirkularra, baliabide naturalen kontsumoa hazkunde ekonomikotik bereiztea bilatzen duena, "atera, ekoitzi, kontsumitu eta baztertu" dinamikaren alternatiba sendo gisa agertzea eragin dute.

[Kontzeptua](#) berria ez den arren, eredu ekonomiko zirkular baterantz aurrera egiteko premia ez da inoiz hain argi azaldu. [Circle Economy](#)-k **munduko zirkulartasunaren arrailari** buruz egindako urteko txostenak erakusten duenez, **ekonomia zirkularra maila globalean % 8,6an gelditu da**, 2020ko txostenak islatzen zuen zifraren antzekoa, eta 2019koa baino zertxobait txikiagoa, zirkulartasun-tasa % 9,1ekoa baitzen.

Joera hori iraultzeko, enpresek ahalik eta lasterren egokitu behar dute paradigma-aldaketa horretara. **Ikuspegi disruptibo eta elkarlanezkoago bat besarkatzea**, balio-kate osoari eragingo dion [aldaketa sistemiko](#) bat ekarriko duena, emaitza ikusgarri batzuk lortzeko. Horretarako, errotik eraldatu behar da gizartearen aldetik ekoizpena eta kontsumoa ulertzeko modua.

Ekonomia lineal batean, ikuspegi tradizionala ondasunen ekoizpen masiboan zentratzen da, bizi-ziklo labur batekin eta zabortegetan azken xedapen batekin. Horrek berekin dakar gero eta presio handiagoa egitea baliabide naturalei, eta hondakinak modu kezagarrian pilatzea. Aitzitik, ekonomia zirkularrak **pentsamolde iraunkorragoa eta birsortzaileagoa** sustatzen du, non produktuak arretaz diseinatzen diren iraunkorrak izateko, non berrerabilera eta birziklapena sustatzen diren. Materialak eta produktuak **etengabeko zikloan** mantentzen dira, baliabideak ateratzeko beharra murriztuz eta hondakinen sorrera minimizatuz. Horrek berekin dakar, bestek beste, [Europako Itun Berdeak](#) bultzatutako merkataritza-aukera berriak, **enpresen lehiakortasuna hobetzea eta ingurumen- eta gizarte-inpaktu handiarekin lotutako arriskuak murriztea.**

Ekonomia zirkularrak berrikuntza eta sektoreen arteko lankidetzak ere sustatzen ditu, produktu modularrak eta erraz eguneratu daitezkeenak sortzea sustatzen baitu, eta horrek are gehiago

luzatzen du bere balio-bizitza. Gainera, **teknologia garbiak** eta energia-ikuspegitik **eraginkorragoak diren ekoizpen-prozesuak** ezartzea sustatzen du, eta horrek berotegi-efektuko gasen emisioak murrizten ditu.

Beste alderdi garrantzitsu bat kontsumitzaileek ekonomia zirkularrerako trantsizio honetan duten paper aktiboa da. Gero eta interes handiagoa dute produktu jasangarrietan, eta prest daude **ingurumena errespetatzen duten praktikak egiten dituzten enpresei laguntzeko**. Horrek produktu jasangarrien eskaera ugari sortzen ditu, eta enpresak berrikuntzak egitera eta beren eragiketetan ikuspegi zirkularragoak hartzera bultzatzen ditu.

Eraginkortasunez ekoizten duten enpresek kostuak motelduko dituzte, eta horrek lanpostuak zainduko ditu. Gainera, CO2 isuriak gutxituko dira eta hondakin gutxiago sortuko dira, eta,aldi berean, ingurumena funtsezko faktore bihurtuko da bere negozioaren lehiakortasunerako. Horregatik guztiagatik, **toki-mailan ekonomia zirkularra eraikitzeak lehentasuna izan behar du**. Hondakinen diseinu, ekoizpen, kontsumo eta kudeaketaren zirkulua ixtea, horrela **lurralde ekologiko, zirkular eta lehiakor** bat sortuz.

01 irudia. Circular Business Profile tresnaren funtzionamendu-eskema. Iturria: Geuk egina

Deskarbonizatzeko tresnak

Testuinguru horretan, eta **ETE zirkularren** deialdiaren egoera (Eusko Jaurlaritzak ekonomia zirkularrean berritzeko sustatzen dituen dirulaguntzen ildoetako bat), eta ASLEren eta bere enpresa elkartuen konfiantza eta babesa aprobetxatuz, **CICLO: Circular Business Profile & Circular Roadmap** ekimena sortu da, **NAIDER**ek sortu eta garatua.

Bederatzi dira ekimenarekin bat egin duten enpresak. Horiek guztiak batzen dituen ezaugarri nagusia da guztiak ETE edo mikroETE industrialak edo industriari atxikiak direla: | 1 | **Leber**

[Plangintza eta Ingeniaritza](#), | 2 | [Graficas Zamudio Printek](#), | 3 | [Belmek Precision Machining](#), | 4 | [Antza](#), | 5 | [Zorrotz Legazpi](#), | 6 | [Engranajes Grindel](#), | 7 | [Gehiber Machined Components](#), | 8 | [Conatec](#), eta | 9 | [Fabricación Metales Duros](#). ASLE bera bitarteko agente gisa aritzen da, eta Tecnalía enpresa laguntzaile gisa. Proiektuak 100.000 euro jaso ditu eta bederatzi hilabete inguruko iraupena izango du.

CICLOren azken helburua da **ekonomia zirkularra pixkanaka txertatzea sektore anitzeko industria-enpresa txiki eta ertainen estrategian eta operatiban**, eta, horrela, horien **deskarbonizazioa** bultzatzea. Horretarako, proiektuak bi tresna nagusi garatzen ditu:

I. Ekintza: Circular Business Profile

Alde batetik, Naiderekek ETE bakoitzaren beharretara eta ezaugarrietara egokitutako aholkularitza-zerbitzua eskainiko du. | 1 | Circular Business Profile tresnaren bidez egingo da. Erreferentziazko esparru horrek enpresa bakoitzari lagunduko dio zirkulartasunaren egungo egoera ulertzen, aukerak eta arriskuak aztertzen eta haietan jarduten, eta ikuspegi bat garatzen, bere eremuetan lider zirkular bihurtzeko, jarduketak egin ahala eta konpromisoak hartuz zirkulartasun-estrategietan, tresnetan eta abarretan.

Bost heldutasun-profil artikulatu nahi dira, enpresei modu objektiboan egokitzeko eta ekonomia zirkularrarekiko konpromisoaren inguruan duten posizionamendua ezagutzeko.

Profil bakoitzak kontuan hartzen ditu enpresaren hainbat alderdi arlo sozialean, ingurumenean, lehiakortasun ekonomikoan edo berrikuntzan, besteak beste. Abiapuntuko profiletik profil konprometituagoetarako trantsizioak enpresaren ibilbide-orria osatuko du.

II. Ekintza: Circular Roadmap

Bestalde, eta hasierako lanaren ondorioz, ibilbide-orri partikular bat sortuko da sektore anitzeko ETE eta mikropyme industrial bakoitza arian-arian zirkularizatu eta deskarbonizatzeke | 2 | Roadmap Zirkularra. Ibilbide-orri hori epe laburrean, ertainean eta luzean lan egiteko esparru estrategikoa izango da.

Tresna horri esker, industria-enpresa txiki eta ertainek beren sektoreetan ekonomia zirkularra lantzeko moduari buruzko ikuspegi partekatua izango dute. Gainera, Business Profile Zirkularra hainbat sektoretara egokitzeko eta zirkulartasun-ikuspegia enpresa-tipologiaren arabera ezaugarritzeko balioko du.

Metodologia gisa, oinarri gisa [Europako Itun Berdeak](#), [Basque Green Dealek](#), [Euskadiko Ekonomia Zirkularraren Estrategiak](#) (2030), [Ekonomia Zirkularraren eta Bioekonomiaren Plan Estrategikoak](#) (2024), [Euskadiko Hondakinak Prebenitzeko eta Kudeatzeko Planak](#) (2030), [Trantsizio Energetikorako eta Klima Aldaketarako Planak](#) (2030), [Erosketa Publiko Berderako Programak](#) (2030), [Euskadiko Zientzia eta Teknologia Planak](#) (ZTBP 2030) [Sustainable Development \(WBCSD\)](#) eta estatuko eta nazioarteko beste eragile interesgarri batzuen gidak hartuko dira. (Material eskalagarria. Baterako lan-saioak enpresa guztiekin)

Gainera, lan hori oinarri izango da dokumentu global eskalagarri bat egiteko ondorengo proiektuetan. Dokumentu hori industria-enpresa txiki eta ertain guztiek jarraitu ahal izango dute, dagokien sektoreari axola gabe. Erreferentzia-esparru global hori pixkanaka idazten joango da, ekimenean parte hartzen duten enpresa txiki eta ertainekin elkarlanean, ETEentzako jardunbide onenei buruzko nazioarteko benchmarking-azterlanak eginez eta araudia eta etorkizuneko joerak ezarriz.

Aldi berean, eta proiektu osoan zehar, sentsibilizaziorako eta prestakuntzarako | 1 | komunikazio osagarriak egingo dira (ezagutza-pilulak, albisteak, intereseko txostenak, jardunbide egokien adibideak, webinars, emaitzak aurkezteko jardunaldiak, etab.), eta | 2 | ibilbide-orrian markatutako prozesu eta ekimenetarako finantzaketa-mekanismoen azterketa sakona (Challenge funts zirkularra sortzea, Europako deialdiak artikulatzea, dirulaguntzak, aliantza publiko-pribatua, etab.).

III. Ekintza: Programa de comunicación de economía circular en empresas

Ezagutzen ez dena ez da existitzen. Esaldi horrek azpimarratzen du printzipio eta onurei buruzko ulermen eta kontzientziarik ezak enpresa eta pertsona askok praktika iraunkorragoak eta zirkularragoak ez hartzea ekar dezakeela. Beraz, hezkuntzak eta komunikazioak funtsezko zeregina dute ekonomia zirkularra ezagutarazteko eta hainbat esparrutan implementatzeko.

ZIKLO proiektuan, komunikazio- eta hedapen-tresna hauek erabiliko dira:

| 1 | Aldizkako **magazina**, enpresentzako aukerei eta aukerei buruzko eduki estimulatzaile eta didaktikoekin;

| 2 | **WEB** materialen gordailua, edukiak eta garatzen ari diren eta enpresa-komunitateari irekita dauden ekintzei buruzko informazioa. Gainera, gune hau erabil daiteke federazioa osatzen duten eta ekonomia zirkularraren arloan ekintzak egiten ari diren enpresei ikusgarritasuna emateko; eta

| 3 | **Sentsibilizazioko beste ekintza** batzuk, hala nola webinar-ak, lankidetzak, industria-enpresa txiki eta ertainetan zirkulartasun-praktika hobeen benchmarking-a, industriari atxikiak, etab.

1 POSICIONAR PYMES INDUSTRIALES MULTISECTORIALES

Mapear impactos sobre la EC a lo largo de la cadena de valor de las pymes industriales (unificar sectores)

Priorizar las estrategias, acciones, proyectos aplicables a las empresas ASLE

Dibujar el modelo de madurez de las empresas: *Circular Business Profile*.

2 IDENTIFICAR OPORTUNIDADES

Identificar oportunidades clave para producir un impacto en la EC a nivel multisectorial

Identificar acciones a corto, mediano y largo plazo para impulsar oportunidades de impacto en materia de EC (multisectorial)

Identificar barreras a la acción

Lanzamiento del **Circular Business Profile** a nivel de pymes industriales multisectoriales.

3 IMPLEMENTAR ACTUACIONES

Articular proyectos, actuaciones e iniciativas a nivel de empresa (*Circular Business Profile*) y **proyectos colaborativos** a lo largo de la cadena de valor

Salvar barreras a la acción, articular potenciales soluciones y/o aceleradores de impacto.

4 MONITORIZAR Y ADAPTAR ROADMAP

Monitorear, medir y dar cuenta al sector y a la sociedad de los avances realizados.

Actualizar Circular Business Profile e incorporar nuevas empresas al proceso.

02 irudia. Roadmap tresna zirkularraren funtzionamendu-eskema. Iturria: Geuk egina

CICLO tresna erabiltzeko gakoak

01.

*CICLO: Circular Global Challenge sektore anitzeko ETE industrialen eragiketetan **ekonomia zirkularra pixkanaka txertatzeko** ekimen gisa planteatzen da. Datozen urteetan enpresa-kopuru esanguratsu bat lortu nahi da, 2030era arteko saiakuntza-ikuspegiarekin, atxikipen-helburu argiekin: 2023-2025: 50 enpresa; 2025-2027: 100 enpresa; 2027-2030: 400 enpresa. Epe luzearen aldeko apustu horrek praktika zirkularrak ezartzeko benetako konpromisoa erakusten du.*

02.

Erabilitako tresnak enpresa horien errealitatera egokituko den esparru bat sortzera bideratzen dira, zirkulartasunerako trantsizioan gidatzeko irizpide sendoak eskainiz. Gainera, euskarri tekniko sendoa ematearen garrantzia nabarmentzen du, transformazio-prozesu horretan bakarrik ez egotea bermatuz.

03.

Funtsezkoa da azpimarratzea ekimenak ekonomia zirkularra sustatzen duela **enpresa-aukera gisa**, eta ez inposizio gisa. Trantsizio-ereduak enpresek gizartearekin duten konpromisoa islatzen du, bai maila lokalean bai globalean, eta, aldi berean, merkatuaren eskaeretara, araudira eta gorabidean dauden balio sozialetara egokitzeko aukera ematen die. Une oro, jarraibide eta eredu zirkularrak hartzea merkatu eta negozio-eredu berriak aztertzeko eta eraginkortasun operatiboa hobetzeko aukera gisa aurkezten da.

04.

Proposatutako metodologiaren ardatza da **aukera eta ikuspegi positiboak identifikatzea**, murrizketa burokratikoak ezarri edo enpresen eragin negatiboak adierazi beharrean. Zirkulartasuna funtsezkoa da industria-enpresa txiki eta ertainetan baliabideen erabileraren iraunkortasuna eta efizientzia sustatzeko, negozio-eredu zirkularrago eta birsortzaileago baterako trantsizioa bultzatuz.

05.

Proiektua enpresen **borondatezko atxikipenean** oinarritzen da, inposaketak saihestuz eta sentsibilizazioaren eta prestakuntzaren bidez konbentzitzera bideratuz. Ekimena ibilbide luzekoa eta egiturazkoa da, eta ez unean uneko ekintza gisa. Gainera, faseka egituratzen da, enpresa bakoitzak bere erritmoan aurrera egin dezan ahalbidetuz eta ikuspegi globala bere ezaugarri indibidualetara egokituz.

06.

Naiderekin dinamizazio, prestakuntza eta laguntza teknikoan laguntza emateko konpromisoa hartzen du, kofinantzaketarako aukeraz gain. Sektore anitzeko industria-enpresa txiki eta ertainetara egokitzen da, enpresa bakoitzerako **ibilbide-orri eta heldutasun-eredu pertsonalizatuak** eskainiz. Metodologia neurgarria eta alderagarria da, eta, horri esker, enpresek beren helburuak ezar ditzakete.

07.

Ekimenaren funtsezko zati bat da enpresa-konpromisoa aitortzea eta konpromiso hori gizartean ikusaraztea. Horrek ASLE hainbat eragileren aurrean posizionatzen laguntzen du, elkartutako enpresekiko konpromisoa erakutsiz eta balioa, irizpidea, laguntza eta irtenbideak emanez.

08.

NAIDER metodologia oinarritzen da, nazioarteko proposamenak egokituz eta hainbat estrategia eta itun berdeekin lerrotatuz, eta horrek industria arloan ekonomia zirkularra bultzatzeko duen garrantzia eta gaitasuna indartzen ditu.

